

T-23/06-13

Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori Srbije u Beogradu, u Arbitražnom veću sastavljenom od arbitra [...], kao predsednika Arbitražnog veća, [...], kao arbitra tužioca i [...], kao arbitra tuženih, u sporu tužioca [..., Srbija], koga zastupa punomoćnik, [...] protiv prvotuženog [...], Republika Makedonija i drugotuženog [...], Kosovo [Srbija], radi isplate duga u iznosu od EUR 39.653,83, nakon usmene rasprave održane u sedištu Arbitraže u Beogradu dana 26. decembra 2007. godine u prisustvu punomoćnika tužioca, na nejavnoj sednici održanoj u Beogradu dana 15. septembra u prisustvu članova Arbitražnog veća i zapisničara, [...], donela je jednoglasno sledeću

ARBITRAŽNU ODLUKU

OBAVEZUJU SE tuženi [...], Republika Makedonija i [...], Kosovo, da tužiocu [...] solidarno isplate iznos od EUR 39.653,83 na ime glavnog duga, sa kamatom po godišnjoj referentnoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke (*Main refinancing operations rate*), računajući od 24. novembra 2006. godine pa do konačne isplate, sve u roku od 15 dana od dana prijema ove Odluke, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

OBAVEZUJU SE tuženi [...], Republika Makedonija i [...], Kosovo, da tužiocu [...] solidarno isplate troškove arbitražnog postupka u iznosu od CSD 207.844,00 i troškove zastupanja u iznosu od CSD 61.000,00 u roku od 15 dana od dana prijema ove Odluke, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Tok postupka

Tužilac, [...], koga zastupa punomoćnik, [...], podneo je dana 24. novembra 2006. godine tužbu Spoljnotrgovinskoj arbitraži protiv prvotuženog [...], Republika Makedonija i

drugotuženog [...], Kosovo, radi isplate iznosa od EUR 59.653,83, na osnovu člana 4. stav 1. i člana 9. Zakona o arbitraži (2006), te člana 20. Pravilnika o spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, kao i člana 8. Ugovora o kupoprodaji sa asignacionim plaćanjem od 23. marta 2005. godine. Uz tužbu je priložena i punomoć izdata u [...] dana 24. novembra 2006. godine, kojom je direktor [...], ovlastio advokata [...] da ga zastupa u ovom predmetu sa svim ovlašćenjima koja se odnose na advokate.

Tužilac je platio Spoljnotrgovinskoj arbitraži registracione troškove u iznosu od 12.000 dinara dana 4. decembra 2006. godine doznakom preko [...] i iznos od 195.844 dinara na ime arbitražnih troškova dana 9. januara 2007. godine.

Spoljnotrgovinska arbitraža je 12. januara 2007. godine uputila tužbu sa priložima tuženima uz poziv da imenuju zajedničkog arbitra. Pošiljka poslata na adresu [...] se vratila i ponovo je poslata 1. januara 2007. godine na istu adresu putem DHL. Na osnovu obaveštenja primljenog od [...] dana 15. marta 2007. godine, da se [...] nalazi na adresi [...], Spoljnotrgovinska arbitraža je 16. marta 2007. godine zatražila od DHL International d.o.o. da potvrdi da je pošiljka br. [...] poslata na adresu [...], uručena. Dopisom primljenim u Spoljnotrgovinskoj arbitraži dana 20. marta 2007. godine, DHL International d.o. obaveštava Spoljnotroginsku arbitražu da je pošiljka predata 15. marta 2007. godine u 14.15.

Na sednici Predsedništva spoljnotrgovinske arbitraže u užem sastavu koja je održana 8. maja 2007. godine konstatovano je da je prvotuženi uredno primio tužbu 19. februara 2007. godine i da nije dao odgovor na tužbu. Ni drugotužena strana u ostavljenom roku nije odgovorila na tužbu koju je uredno primila 15. marta 2007. godine. Predsedništvo Spoljnotrgovinske arbitraže u užem sastavu je utvrdilo da je u Ugovoru br. 3318 o kupoprodaji sa asignacionim plaćanjem, koji je zaključen u [...] između tužioca i tuženih dana 14. jula 2005. godine i koji je tužilac priložio uz tužbu, u članu 8, sadržan arbitražni sporazum.

Pošto tuženi nisu odgovorili na tužbu, niti su imenovali zajedničkog arbitra, zaključkom od 31. avgusta 2007. godine, Predsednik arbitraže, [...], imenovao je za zajedničkog arbitra tuženih strana [...], koji je prihvatio imenovanje izjavom potpisanom u [...], 6. septembra 2007. godine. Tužilac prilikom dostavljanja tužbe nije imenovao arbitra, niti je to učinio naknadno na traženje Sekretarijata arbitraže, pa je Predsednik arbitraže za arbitra tužilačke strane imenovao [...], koja je prihvatila imenovanje izjavom potpisanom u [...], 6. septembra 2007. godine. Kako imenovani arbitri stranaka nisu u predviđenom roku predložili predsednika Arbitražnog veća, Predsednik arbitraže imenovao je za trećeg arbitra i predsednika arbitražnog veća [...]. Izjavom potpisanom u [...] 23. oktobra 2007. godine, [...]

prihvatila je imenovanje. Stranke su obaveštene o imenovanjima 24. oktobra 2007. godine i nisu stavile primedbe, te su na taj način arbitri i predsednik veća imenovani.

Usmena rasprava održana je 26. decembra 2007. godine u prostorijama Spoljnotrgovinske arbitraže u Beogradu. Za tužioca je pristupila advokat [...] po zameničkom punomoćju koje je priložila u spise, dok za tužene nije pristupio niko. Nakon što je utvrđeno da su tuženi uredno pozvani na usmenu raspravu i da nisu opravdali svoje odsustvo, Arbitražno veće je pristupilo raspravljanju spora. Punomoćnik tužioca je izjavio da je nakon podnošenja tužbe, dana 5. decembra 2006. godine drugotuženi [...] isplatio deo duga i to iznos od EUR 20.000,00, pa je za taj iznos povukao tužbu, a ostao pri zahtevu za kamatu na taj deo glavnice.

Arbitražno veće je postavilo određena pitanja tužiocu i ostavilo mu rok da pismeno odgovori na postavljena pitanja i priloži dodatne dokaze ukoliko njima raspolaže. Nakon produženja roka koji je Arbitražno veće odobrilo na zahtev tužioca, tužilac je podneskom od 20. februara 2008. godine potvrdio da povlači tužbu za iznos od EUR 20.000,00 ovaj put i za kamatu na ovaj iznos, te je postavio konačan tužbeni zahtev na iznos od EUR 39.653,83, sa kamatom na ovaj iznos od 24. novembra 2006. godine, a podneo je i dodatne dokaze i predložio saslušanje svedoka na okolnosti koje se tiču zaključenja i izvršenja ugovora povodom kojeg se spori sa tuženima.

Dopisom od 26. februara 2008. godine, Sekretarijat Arbitraže je poslao tuženima zapisnik sa usmene rasprave i podnesak tužioca i pozvao ih da se u roku od 30 dana od prijema dopisa izjasne o preinačenoj tužbi. Kako se tuženi u ostavljenom roku nisu izjasnili, Arbitražno veće je Zaključkom od 18. juna 2008. godine odbilo izvođenje dokaza saslušanjem svedoka, donelo odluku da se usmena rasprava zaključi i zatražilo od stranaka da podnesu izveštaj o arbitražnim troškovima i troškovima zastupanja. Sekretarijat je poslao Zaključak strankama dana 26. juna 2008. godine.

Tužilac je dopisom od 02. jula 2008. godine dostavio troškovnik, dok tuženi to nisu učinili.

Tužbeni zahtev

Tužbom od 24. novembra 2006. godine tužilac je predložio da Arbitražni sud obaveže tužene da mu solidarno isplate iznos od EUR 59.653,83 sa eskontnom kamatom koju utvrđuje Evropska centralna banka EURIBOR i to od 18. oktobra 2005. godine na iznos od EUR 21.567,30 i od 4. novembra 2005. godine na iznos od EUR 12.564,62, kao i odmerene troškove postupka.

U podnesku, od 22. februara 2008. god tužilac je opredelio i precizirao svoj tužbeni zahtev tako što je predložio da Arbitražni sud obaveže tužene da mu solidarno isplate iznos od 39.653,83 EUR sa kamatom na ovaj iznos u visini kamatne stope Evropske centralne banke, a počev od 24. novembra 2006. godine pa do isplate, kao i troškove postupka. Obrazložio je da mu je nakon podnošenja tužbe tuženi drugog reda isplatio iznos od EUR 20.000,00, te da je za taj iznos povukao tužbu. Iz podneska se vidi da tužilac konačno zahteva kamatu počev od dana podnošenja tužbe i to samo na iznos od EUR 39,653,83.

Tužbeni zahtev tužilac zasniva na priloženim pismenim dokazima: Ugovoru o kupoprodaji sa asignacijom od 23. marta 2005. godine, koji je zaveden kod tužioca pod brojem 3318 od 14. jula 2005. godine, računu broj 14/04 od 28. aprila 2005. godine na iznos od EUR 25.439,44, računu broj 22/07 od 14. jula 2005. godine na iznos od EUR 23.964,80, računu broj 30/08, bez datuma, na iznos od EUR 21.567,29, računu broj 33/09 od 5. septembra 2005. godine na iznos od EUR 12.564, 62, sa pratećom carinskom i drugom dokumentacijom o isporuci robe sa računa tuženom prvog reda, uz svaki račun, na Spisku nenaplaćenih napred navedenih računa izdatom od tužioca dana 18. februara 2008. godine, te na izvodu sa deviznog računa tužioca od 5. decembra 2006. godine kod Raiffeisen banke o isplati EUR 20.000,00.

Arbitražno veće je sprovedo dokazni postupak čitanjem i uvidom u sve priložene pismene dokaze, pa je na osnovu toga utvrdilo sledeće

Činjenično stanje

Između parničnih stranaka, tužioca kao prodavca-primaoca, tuženog prvog reda kao kupca-uputioca i tuženog drugog reda kao platca-upućenika zaključen je Ugovor o kupoprodaji sa asignacionim plaćanjem od 23.03.2005. godine. Predmet ugovora je kupoprodaja proizvoda »[...] feta« i polutvrđih sireva iz proizvodnog programa prodavca, u ukupnoj mesečnoj količini od cca. (nečitko) sa paritetom CPT Skoplje. Ugovoreno je da će se roba poručivati najmanje 15 dana pre isporuke, a da će plaćanje za robu da se vrši u roku od 3 dana od dana dostavljanja porudžbine. Cena robe utvrđena je u cenovniku koji je priložen uz Ugovor. Plaćanje robe ugovoreno je na sledeći način: kupac robe, [...], ovlastio je kao uputilac firmu [...] kao upućenika da za njegov račun [...] kao prodavcu, odnosno primaocu uputa uplaćuje dospele iznose cene po fakturama koje mu [...] bude dostavljao na ime isporučene robe. [...] je primio uput i obavezao se da će iznose navedene u fakturama uplaćivati u korist [...] u ugovorenim rokovima. [...] je takođe prihvatio izvršenje uputa od strane firme [...]. U članu 6.

pomenutog Ugovora predviđeno je da se kupac robe, [...], oslobađa obaveze iz ugovora samo pod uslovom da [...] ispuni obavezu iz ovog ugovora prema prodavcu ([...]) u celosti. Ako [...] odbije da ispuni obavezu iz uputa po zahtevu [...], [...] je dužan da najkasnije u roku od 2 dana od odbijanja obavesti o tome [...]. Ugovor je zaključen na period od godinu dana, sa mogućnošću automatskog produženja na neodređeno vreme, ako se ugovorne strane ne dogovore drukčije.

Na osnovu računa br. 14/04 od 28. aprila 2005. godine na iznos od EUR 25.449,44 sa paritetom EXW [S.], računa br. 22/07 od 14. jula 2005. godine na iznos od EUR 23.964,80 sa paritetom EXW [S.], računa br. 30/08 bez datuma na iznos od EUR 21.567,29 sa paritetom EXW [S.] i računa br. 33/09 od 5. septembra 2005. godine na iznos od EUR 12.564,62 sa paritetom EXW [S.], Arbitražno veće je utvrdilo da su tuženi dugovali tužiocu ukupno EUR 83.534,16.

Na osnovu Spiska nenaplaćenih računa kupca [...] od 18. februara 2008. godine Arbitražno veće je utvrdilo da su tuženi račun broj 14/04 isplatili delimično - EUR 23.623,73, a račun 22/07 takođe delimično - svega EUR 258,60, dakle, da su ukupno isplatili pre utuženja EUR 23.882. Kada se ovaj iznos oduzme od ukupnog duga preostaje iznos od 59.653,83 EUR, koji je tužilac tražio prvobitnom tužbom.

Na osnovu izjave tužioca, kao i na osnovu izvoda sa deviznog računa tužioca kod Raiffeisen banke od 5. decembra 2006. godine Arbitražno veće je utvrdilo da je tuženi drugog reda isplatio tužiocu posle ulaganja tužbe iznos od EUR 20.000,00. Preostao je dug od EUR 39.653,83, koliko iznosi glavnica koju tužilac potražuje nakon delimičnog povlačenja tužbe. Arbitražno veće je našlo da su sa ovim iznosom isplaćeni vremenski stariji računi, račun broj 14/04 u preostalom iznosu duga od EUR 1.815,71, pa s ovim iznosom isplaćen u celosti, a račun broj 22/07 sa iznosom od EUR 18.184,29, tako da je po ovom računu preostao dug u iznosu od EUR 5.521,91. Preostali dug u ukupnom iznosu od EUR 39.653,83 prema tome sastoji se od ovih EUR 5.521,91, zatim od celog iznosa sa računa broj 30/08 od EUR 21.567,30 i od celog iznosa sa računa broj 33/09 od EUR 12.564,62.

Na osnovu dokumentacije koja je prikjučena uz račun br. 22/07: kopija dispozicije br. 60/05 od 15. jula 2005. godine, kopija jedinstvene carinske isprave iz koje se vidi da je roba vrednosti EUR 23.964,80 prešla carinsku liniju dana 15. jula 2005. godine sa Makedonijom kao zemljom odredišta u prevoznom sredstvu registracije [...], kopiju izjave o poreklu robe od 15. jula 2005. godine, kopiju uverenja o kvalitetu robe [...], kopiju teretnice za međunarodni drumski prevoz stvari za prevoz putem kamiona registarske oznake [...], kopiju obračuna

statističke vrednosti robe, koji je izdala Carinarnica [S.], kopiju Zahteva za uverenje o cirkulaciji robe i kopiju Uverenja o cirkulaciji robe, kopiju Obračuna carinskog duga br. [...] Carinarnice [S.] od 15. jula 2005, i kopiju Izjave o poreklu robe od 19. avgusta 2005. godine. (tačnost svih kopija overila je Republika Srbija, Ministarstvo finansija, uprava carnina, Carninarnica [S.]), Arbitražno veće je utvrdilo da je roba u količini naznačenoj na računu, u vrednosti od 23.964,80 EUR od strane tužioca isporučena tuženom prvog reda, odnosno da je dana 15. jula 2005. godine prešla carinsku liniju sa Makedonijom kao zemljom odredišta..

Na osnovu dokumentacije koja je priključena uz račun br. 30/08: kopija dispozicije br. 60/05 od 19. avgusta 2005. godine, kopija uverenja o kvalitetu robe [...], kopija teretnice za međunarodni drumski prevoz stvari za prevoz putem kamiona registarske oznake [...], kopija obračuna statističke vrednosti robe, koji je izdala Carinarnica [S.], kopija Uverenja o cirkulaciji robe, kopija deklaracije izvoznika od 19. avgusta 2005. godine, i kopija Obračuna carinskog duga br. [...] Carinarnice [S.] od 19. avgusta 2005. godine (tačnost svih kopija overila je Republika Srbija, Ministarstvo finansija, uprava carnina, Carninarnica [S.]), Arbitražno veće je utvrdilo da je roba u količini naznačenoj na računu u vrednosti od EUR 21.567,30 od strane tužioca isporučena tuženom prvog reda, odnosno da je prešla carinsku liniju sa Makedonijom kao zemljom odredišta.

Na osnovu dokumentacije koja je priključena uz račun br. 33/09: kopija dispozicije br 60/05 od 5. septembra 2005. godine, kopija jedinstvene carinske isprave iz koje se vidi da je roba vrednosti 12.564,62 evra prešla carinsku liniju dana 7. septembra 2005. godine sa Makedonijom kao zemljom odredišta u prevoznom sredstvu registracije [...], kopija izjave o poreklu robe od 5. septembra 2005. godine, kopija teretnice za međunarodni drumski prevoz stvari za prevoz putem kamiona registarske oznake [...], kopija obračuna statističke vrednosti robe od 5. septembra 2005. godine, koji je izdala Carinarnica [S.], kopija Uverenja o cirkulaciji robe od 5. septembra 2005. godine, kopija Obračuna carinskog duga br. nečitak Carinarnice [S.] od 5. septembra 2005. godine i kopija Potvrde o izricanju mandatne kazne deklarantu [...] (tačnost svih kopija overila je Republika Srbija, Ministarstvo finansija, uprava carnina, Carninarnica [S.]), Arbitražno veće je utvrdilo da je tužilac isporučio tuženom robu sa računa u vrednosti od 12.564,62 EUR, odnosno da je ova roba prešla carinsku liniju dana 7. septembra 2005. godine sa Makedonijom kao zemljom odredišta.

Arbitražno veće je utvrdilo da je tužba zajedno sa svim dokazima dostavljena tuženim, ali da oni nisu osporili tužbeni zahtev, odnosno, nisu uložili odgovor na tužbu, niti su se na drugi način oglasili.

Nadležnost, pravila postupka i merodavno pravo

Razmatrajući ovu pravnu stvar u skladu sa članom 18. stav 1. Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, Arbitražno veće je utvrdilo da je Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori Srbije nadležna za rešavanje ovog spora.

U članu 8. Ugovora od 23. marta 2005. godine stranke su za slučaj spora ugovorile nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže u Beogradu. Član 8. glasi: „Ugovorne strane su saglasne da sve sporove koji proisteknu u realizaciji ovog ugovora rešavati sporazumno, a ako to nije moguće prihvataju nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže u Beogradu.” Spor između stranaka nastao iz ovog ugovora po svojoj prirodi je spor iz međunarodnih poslovnih odnosa, te spada u stvarnu nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije koja je određena u članu 1. Pravilnika.

Na arbitražni postupak je primenjen Pravilnik o spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj komori Srbije usvojen 24. maja 2007. godine. Na osnovu čl. 63. ovog Pravilnika stranka ima pravo da zahteva da se u sporu primeni Pravilnik koji je bio na snazi na dan zaključenja sporazuma o Arbitraži. Kako nijedna od stranaka to nije zahtevala, Arbitražno veće je Zaključkom od 26. decembra 2007. godine odlučilo da se na postupak primenjuje važeći Pravilnik.

Stranke nisu odredile supstancijalno pravo koje će se primeniti na njihov ugovorni odnos. Postupajući prema članu 48. stav 2. Pravilnika, Arbitražno veće je odredilo merodavno supstancijalno pravo polazeći od kolizionih normi koje je smatralno najprikladnijim za ovaj slučaj. Predmetni spor je proistekao iz ugovora o kupoprodaji sa međunarodnim elementom. Kada za ugovor o kupoprodaji nije ugovoreno merodavno pravo primenjuje se prema široko prihvaćenoj kolizionoj normi pravo države u kojoj se nalazi sedište prodavca, kao strane koja izvršava karakterističnu obavezu iz ugovora. Ovu kolizionu normu predviđa kako srpski Zakon o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja (1982) u članu 20. tačka 1, tako i makedonski Zakon o međunarodnom privatnom pravu (Сл. Весник на Р. Македонија бр.87/07 од 12.07.2007 год.), u čl. 22. Na osnovu navedene kolizione norme merodavno za ovaj ugovor je materijalno pravo Republike Srbije, kao države prodavca. Republika Srbija je sukcesor bivše SFRJ u Konvenciji UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe. Na osnovu člana 1. Konvencije koji određuje njenu oblast primene, ona se primenjuje u slučaju da ugovorne strane u ugovoru o kupoprodaji robe imaju sedišta (mesta poslovanja) u različitim

državama ugovornicama (član 1. stav 1 slovo a), kao i u slučaju kada je za ugovor merodavno pravo države ugovornice (član 1. stav 1 slovo b). Ne ispitujući da li je u konkretnom slučaju ispunjen uslov iz člana 1. stav 1. slovo a za primenu Konvencije (s obzirom da je Republika Makedonija dala notu o sukcesiji u prava i obaveze iz Konvencije dana 22. novembra 2006. godine, nakon zaključenja predmetnog Ugovora), Arbitražno veće je utvrdilo da je ispunjen uslov za primenu Konvencije predviđen u članu 1. stav 1. slovo b – odnosno, da je za konkretni ugovor merodavno pravo Republike Srbije kao države ugovornice u kojoj Konvencija važi počevši od 27. aprila 1992. godine, dakle pre datuma zaključenja Ugovora o međunarodnoj kupoprodaji između stranaka u sporu. U pogledu pitanja koja nisu izričito uređena Konvencijom o međunarodnoj prodaji, a spadaju u njeno polje primene, kao što je, na primer, pitanje plaćanja putem asignacije i kamatna stopa, primenjuju se opšta načela na kojima počiva Konvencija, a ukoliko takvih načela nema, odredbe Zakona o obligacionim odnosima Republike Srbije, shodno članu 7. stav 2. Konvencije.

Osnovanost tužbenog zahteva

Arbitražno veće je usvojilo tužbeni zahtev tužioca da se tuženi obavežu da solidarno isplate tužiocu iznos od EUR 39.653,83 na ime glavnice duga imajući u vidu odredbe merodavnog prava i ugovora zaključenog između stranaka. Na osnovu pismenih dokaza koje je priložio tužilac Arbitražno veće je utvrdilo da je tužilac u periodu od jula do septembra 2005. godine isporučio prvotuženom robu za koju nije primio isplatu u celosti. Naime, na osnovu računa br. 22/07 od 14. jula 2005. godine tužilac, društvo [...], je prvotuženom, firmi [...] isporučio robu (feta sir u plastičnoj kantici cca 2 kg i cca 4 kg) u vrednosti od EUR 23.964,80, za koju je naplatio iznos od EUR 18.184,29, dok je ostalo nenaplaćeno EUR 5.521,91. Takođe, na osnovu računa br. 30/08 od 19. avgusta 2005. godine tužilac je isporučio prvotuženom robu (feta sir u plastičnoj kantici cca 2kg i cca 4kg i mini trapist specijal) u vrednosti od EUR 21.567,30, koja je u celosti ostala nenaplaćena, a na osnovu računa br. 33/09 od 5. septembra 2005. godine robu (mini trapist specijal) u vrednosti od EUR 12.564,62, koja je u celosti ostala nenaplaćena. Prema Ugovoru plaćanje je trebalo da izvrši drugotuženi, firma [...] kao upućenik, u roku od 3 dana od dana dostavljanja porudžbine za robu. Međutim, u računima tužioca drukčije je određen rok plaćanja. Tako se u računu br. 22/07 kao rok za isplatu određuje 12. septembar 2005. godine, u računu br. 30/08, 18. oktobar 2005. godine, a u računu br. 33/09, 4. novembar 2005. godine. Ukupan iznos dospelih a nenaplaćenih

potraživanja tužioca iz ovog ugovora iznosi EUR 39.653,84.

Iz toga proizlazi da je tužilac kao prodavac izvršio svoju obavezu kako je ugovoreno i u skladu sa članom 30. Konvencije UN o ugovorima međunarodnoj prodaji, gde je propisano da je prodavac dužan da isporuči robu kupcu na način predviđen ugovorom, da mu preda dokumente koji se na robu odnose i prenese svojinu na robu.

Kupac pak, tuženi prvog reda, a ni tuženi drugog reda, u spornom delu nisu izvršili ugovor, jer nisu platili cenu, odnosno nisu postupili u skladu sa članom 53. Konvencije UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe, u kojem je propisano da je kupac dužan da isplati cenu onako kako je predviđeno ugovorom i tom Konvencijom.

Arbitražno veće je našlo da u ovoj stvari postoji solidarna odgovornost tuženih za isplatu cene. Kupac robe, [...], ovlastio je firmu [...] kao upućenika da za njegov račun [...] uplaćuje dospеле iznose cene po računima koje mu [...] bude dostavljao na ime isporučene robe. [...] je primio uput i obavezao se da će iznose navedene u fakturama uplaćivati u korist [...] u ugovorenim rokovima. [...] je takođe prihvatio izvršenje uputa od strane firme [...]. Ugovorom je takođe predviđeno da se kupac robe, [...] oslobađa obaveze iz ugovora samo pod uslovom da [...] ispuni obavezu iz ovog ugovora prema prodavcu ([...]) u celosti. Kako [...] nije u celosti izvršio svoje obaveze plaćanja po računima za isporučenu robu, proizlazi da obaveza isplate duga na osnovu Ugovora i dalje tereti kupca, firmu [...]. Ako kupac ne izvrši bilo koju od svojih obaveza koju ima na osnovu ugovora, prodavac može na osnovu člana 61. Konvencije UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe koristiti prava predviđena u članovima 62-65. te Konvencije i zahtevati naknadu štete predviđenu članovima 74-77. U članu 62. Konvencije predviđeno je da prodavac može zahtevati od kupca da plati cenu ako se ne opredeli za sredstvo koje je suprotno takvom zahtevu. Na osnovu člana 59. Konvencije UN o međunarodnoj prodaji robe kupac je dužan da isplati cenu onog dana koji je određen ugovorom ili koji se može utvrditi na osnovu ugovora ili Konvencije, bez potrebe da prodavac postavi neki zahtev ili učini neke druge formalnosti. Konvencija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe ne sadrži odredbe o asignaciji kao načinu plaćanja, niti se na osnovu opštih načela Konvencije mogu utvrditi pravila koja bi se primenila na međusobni odnos upućenika i primaoca uputa. Na osnovu odredaba Zakona o obligacionim odnosima Republike Srbije koji se primenjuje na ovo pitanje supsidijerno, kao deo merodavnog prava za Ugovor o kupoprodaji, primalac uputa stiće pravo da zahteva od upućenika ispunjenje tek kada izjavi da prihvata uput (Zakon o obligacionim odnosima, član 1021), što je u ovom slučaju primalac uputa ([...]) učinio već prilikom potpisivanja Ugovora. Prihvatanjem uputa

nastao je između primaoca uputa i upućenika poseban dugovinski odnos nezavisan od odnosa uputioaca i primaoca uputa (Zakon o obligacionim odnosima, član 1022). Iz toga sledi da obaveza firme [...] da plati cenu robe isporučene firmi [...] nije prestala, odnosno da [...] kao prodavac i dalje ima pravo da zahteva od firme [...], kao upućenika isplatu dospelih a neplaćenih iznosa po računima za isporučenu robu. Konvencija UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe ne sadrži odredbe o prirodi odgovornosti za obavezu isplate ugovorne cene kada se na strani dužnika javlja više lica, ali takvu odredbu nalazimo u Zakonu o obligacionim odnosima, koji za slučaj kada ima više dužnika u nekoj deljivoj obavezi nastaloj ugovorom u privredi predviđa pretpostavku solidarne odgovornosti dužnika poveriocu, osim ako solidarna odgovornost nije izričito otklonjena ugovorom (Zakon o obligacionim odnosima, čl. 413). S obzirom da se ovde radi o novčanoj obavezi koja je deljiva i da za izvršenje te obaveze odgovaraju dva dužnika (firma [...] i firma [...]), Arbitražno veće je donelo odluku da su tuženi solidarno odgovorni za isplatu duga koji je određen u prvom stavu dispozitiva.

Tužilac je pored zahteva za glavnicu postavio zahtev i za kamatu. Arbitražno veće je našlo da je zahtev tužioca za kamatu opravdan. Pravo prodavca da potražuje kamatu od kupca postoji na osnovu člana 78. Konvencije UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe. Prema toj odredbi, ako jedna strana ne plati cenu ili neki drugi iznos sa kojim je u zaostatku, druga strana ima pravo na kamatu na takav iznos, a da time ne gubi pravo da traži naknadu štete koja joj pripada na osnovu člana 74. Konvencija međutim ne uređuje pitanje kamatne stope koju je dužnik dospеле obaveze, u ovom slučaju kupac, dužan da plati poveriocu na osnovu člana 78, kao ni datum od kog tužilac ima pravo na kamatu. Takođe, pravo tužioca na kamatu postoji i u odnosu na upućenika i to na osnovu člana 277. Zakona o obligacionim odnosima, koji predviđa obavezu dužnika koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze da pored glavnice plati poveriocu i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj saveznim zakonom. Pored toga, prvim stavom člana 278. Zakona o obligacionim odnosima propisano je da poverilac ima pravo na zateznu kamatu bez obzira na to da li je pretrpeo kakvu štetu zbog dužnikove docnje, a drugim stavom istog člana ustanovljeno je pravo poverioca na naknadu štete veće od iznosa koji bi dobio na ime zatezne kamate. Iz člana 277. proističe da zatezna kamata počinje da teče od datuma kada dužnik padne u docnju sa ispunjenjem obaveze. Zakon o visini stope zatezne kamate, međutim, ne predviđa kolika se kamatna stopa primenjuje na dospеле novčane obaveze ugovorene u devizama. Imajući sve to u vidu, Arbitražno veće je našlo rešenje u primeni opštih načela na kojima je Konvencija zasnovana i važeće sudske prakse u Srbiji koja u slučaju dugovaranja između rezidenata i nerezidenata u evrima dosuđuje poveriocima

kamatu prema stopi koju propisuje Evropska centralna banka, kao emisiona banka za valutu u kojoj je dug izražen. Naime, iz navedenih konvencijskih i zakonskih odredaba može se zaključiti da je kamata na dospele obaveze, odnosno zakonska zatezna kamata određena kao pretpostavljena šteta čije se nastupanje ne mora posebno dokazivati. U oba propisa je predviđeno da postojanje stvarne štete u iznosu većem od obračunate zatezne kamate daje pravo poveriocu i na namirenje stvarne štete. Zato stopa zatezne kamate treba da odgovara iznosu pretpostavljene stvarne štete koju je poverilac pretrpeo zbog neispunjenja obaveze dužnika. Kada poverilac o dospelosti ne dobije ispunjenje od dužnika, može se pretpostaviti da će štetu koju zbog toga trpi nadomestiti uzimanjem kredita od banke na isti iznos po prosečnoj kamatnoj stopi za kratkoročne zajmove uzete u valuti obaveze. Tužilac je u tužbi tražio da mu Arbitražno veće dosudi kamatu po eskontnoj stopi Evropske centralne banke od 24. novembra 2006. godine. Mada je tužilac u prvobitnoj tužbi tražio kamatu od datuma dospelosti obaveze, u podnesku od 22. februara kojim je preinačio tužbu povukao je ovaj zahtev i sada traži kamatu po eskontnoj stopi Evropske centralne banke samo od datuma podnošenja tužbe. Eskontna stopa je u domaćem pravu osnovna ili najniža kamatna stopa po kojoj emisiona banka (NBS) daje kredite drugim bankama, ili po kojoj od tih banaka prima u eskont menice i državne hartije od vrednosti. Arbitražno veće je uvidom u web-sajt Evropske centralne banke (ECB) (<http://www.ecb.int/stats/monetary/rates/html/index.en.html>) ustanovilo da ta banka propisuje tri različite kamatne stope, ali da se nijedna od njih ne navodi pod nazivom „kamata po eskontnoj stopi“. Domaćem pojmu eskontne kamatne stope najbliže odgovara srednja kamatna stopa pod nazivom „*Main refinancing operations rate*“ – u prevodu: kamatna stopa za glavne poslove refinansiranja, pa je Arbitražno veće dosudilo tužiocu kamatu po ovoj kamatnoj stopi.

Odluku o troškovima postupka sadržanu u trećem stavu dispozitiva ove Odluke Arbitražno veće je donelo primenom člana 51. Pravilnika imajući u vidu da je tužilac u ovom sporu uspeo u potpunosti. Tužiocu zbog toga pripada naknada svih opravdanih i nužnih troškova ovoga postupka, a to su registracioni troškovi koje je tužilac uplatio Arbitraži u iznosu od ukupno CSD 12.000,00 i arbitražni troškovi koje je tužilac uplatio Arbitraži u iznosu od CSD 195.844 odnosno ukupno CSD 207.844. Pored toga Arbitražno veće nalazi da tužiocu pripadaju i advokatski troškovi i to u skladu sa važećom Advokatskom tarifom Srbije ("Službeni list SRJ" br. 54/98, 75/99, 8/2001 i 11/2002 i "Službeni list SCG" br. 32/2003, 58/2004 i 5/2006 i „Sl. glasnik RS“, br. 129/2007) za sastav tužbe u visini od CSD 20.000,00, za sastav podneska u visini od CSD 20.000,00 i za zastupanje na raspravi u visini od CSD 21.000,00, odnosno u ukupnoj visini od 61.000,00 dinara.

Na osnovu člana 64. Zakona o Arbitraži ("Službeni glasnik Republike Srbije" br. 46/2006) i člana 56. stav 1. Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj Arbitraži pri Privrednoj komori Srbije, ova Arbitražna odluka je konačna i protiv nje nema mesta žalbi. Ona ima snagu pravosnažne presude redovnog suda Republike Srbije.

U Beogradu, dana 15. septembra 2008. godine

Zapisničar,

_____

Arbitražno veće

_____

_____

_____